केंद्र शासन पुरस्कृत दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानाची (DAY-NULM) व्याप्ती वाढविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एनयुएलएम-२०१७/प्र.क्र.४२ (भाग-३)/नवि-२०
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २७ जुलै, २०२३

वाचा :- १) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एनयुएल २०१४/प्र.क्र.१०४/ नवि-३३, दि.२८.०८.२०१४.
२) संचालक (UPA), Ministry of Housing & Urban Poverty Alleviation नवी दिल्ली यांचे Office Memorandum क्र. G१४०११/२/२०१२-UPA (FTS: ५१९६), दि.१९.०२.२०१६.
३) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एनयुएलएम २०१७/प्र.क्र.४२/ नवि-२०, दि.१२.०५.२०१७.

प्रस्तावना :-

१२ व्या पंचवार्षिक योजनेत राबविणेत येत असलेल्या सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेची पुनर्रचना करुन व काही नवीन उपांगाचा समावेश करुन त्याचे "दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियान (Deendayal Antyoday Yojana - National Urban Livelihoods Mission)" मध्ये रुपांतर करण्याचा निर्णय दिनांक ०३.०९.२०१३ रोजी केंद्र शासनाने घेतला.

१. दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियान हे शहरी गरीब, शहरी बेघर व शहरी फेरीवाल्यांवर प्रामुख्याने केंद्रीत आहे. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार सन २०११ च्या जनगणने प्रमाणे एक लक्ष पेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या व एक लक्ष पेक्षा कमी परंतु जिल्हा मुख्यालय असलेल्या शहरांत राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियान (NULM) या अभियानाची अंमलबजावणी करण्याबाबत शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, दिनांक २८.०८.२०१४ अन्वये आदेश निर्गमित करण्यात आले होते. त्याचप्रमाणे उपरोक्त अभियान राज्यातील ५३ शहरात राबविले जाणार असल्यामुळे सदर शासन निर्णयान्वये राज्यातील उर्वरीत २०६ शहरांमध्ये राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानाच्या धर्तीवर राज्य शासन पुरस्कृत राज्य नागरी उपजिविका अभियान राबविण्याबाबत आदेश निर्गमित करण्यात आले होते. संदर्भ क्र. २ अन्वये केंद्र शासनाने सदर अभियान सर्व शहरांमध्ये राबविणेबाबत सूचित केले होते त्याआधारे दिनांक १२.०५.२०१७ च्या शासन निर्णयानुसार राज्यातील एकूण २५९ शहरांमध्ये दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात आली.

२. उक्त संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २८.०८.२०१४ व दिनांक १२.०५.२०१७ अन्वये विविध उपांगांबाबत या योजनेंतर्गत राबविण्याचे सविस्तरपणे नमुद करण्यात आले आहे.

त्याचप्रमाणे या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी कंत्राटी तत्वावरील ९७६ पदे व राज्य अभियान व्यवस्थापन कक्षासाठी १० तसेच मंत्रालय स्तरावर २ अशी एकुण ९८८ पदे निर्माण करण्याबाबत आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत.

३. केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दि.१९.०२.२०१६ या पत्रान्वये अभियानांतर्गत यापूर्वीच्या राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानांतर्गतच्या शहरांव्यतिरिक्त राज्य शासन अधिसुचित करील अशा वैधानिक शहरांचा सदर अभियानामध्ये समावेश करण्यास राज्य शासनास मुभा देण्यात आली आहे. या नविन योजनेनुसार केंद्र शासन व राज्य शासन यांच्यामार्फत उपलब्ध करुन घ्यावयाचा वित्तीय आकृतीबंध ६० : ४० असा विहित करण्यात आला आहे.

४. दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानात (DAY-NULM) मध्ये राज्यातील २५९ महानगरपालिका/ नगरपरिषदा/ नगरपंचायतींचा समावेश करण्यात आलेला आहे. त्यानंतर राज्यांमध्ये नविन एकुण १४६ नगरपरिषदा/ नगरपंचायती (१२५ नगरपंचायती व २१ नगरपरिषदा) निर्माण झालेल्या आहेत. सद्यस्थितीत नव्याने स्थापित नगरपरिषदा/ नगरपंचायती या ग्रामविकास विभागाच्या अखत्यारीत नसून नगर विकास विभागाच्या अखत्यारीत आहेत. या शहरांमध्ये शहरी गरिबांसाठी कोणतीच योजना उपलब्ध नाही, त्यामुळे दीनदयाळ अंत्योदय योजना- राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियानाची राज्यात व्याप्ती वाढवून नव्याने निर्माण नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्येही अंमलबजावणी करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २८.०६.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार केंद्र शासनाने सुरु केलेल्या दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियानाची राज्यात खालीलप्रमाणे अंमलबजावणी करण्यास शासन मंजुरी देत आहे.

०१. शासन निर्णय दि.१२.०५.२०२१७ मधील नमुद तरतुदीनुसार केंद्र शासन पुरस्कृत दीनदयाळ अंत्योदय योजना-राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान सद्य:स्थितीत २५९ शहरांमध्ये राबविण्यात येत आहे. याव्यतिरिक्त केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार व धोरणानुसार नव्याने स्थापित १५३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये दीनदयाळ अंत्योदय योजना-राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान (DAY-NULM) राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

०२. केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार व धोरणान्वये नव्याने स्थापित १५३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये दीनदयाळ अंत्योदय योजना-राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियानांतर्गत येणारे घटक/उपांग सामाजिक अभिसरण व संस्था विकास (SM&ID), स्वयं:रोजगार कार्यक्रम (SEP), कौशल्य प्रशिक्षणाद्वारे रोजगाराची उपलब्धता (ES&TP), नागरी पथविक्रेत्यांना सहाय्य (SUSV), नागरी बेघरांना निवारा (SUH) यांची अंमलबजावणी नवीन १५३ नगरपंचायती/नगरपरिषद मध्ये करण्यात येत आहे.

०३. सहपत्र-अ मध्ये नमुद नव्याने स्थापित १५३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये तसेच यापुढे नव्याने निर्माण/स्थापित होणाऱ्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये

दीनदयाळ अंत्योदय योजना-राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियानातील सर्व/निवडक घटकांची जशीच्या तशी/योग्य त्या फेरबदलांसह अंमलबजावणी करण्याबाबत परिस्थितीनुसार निर्णय घेण्यासाठी तसेच याबाबत वेळोवेळी मार्गदर्शक सूचना देण्यासाठी आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय यांचे सूचनेनुसार राज्य अभियान संचालक यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय मंत्रिमंडळ बैठक, दिनांक २८ जून, २०२३ रोजी झालेल्या निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. असे प्रमाणित करण्यात येते की, वित्त विभागाने त्यांचे अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक २८२/व्यय ३, दिनांक १९ जुलै, २०२३ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३०७२७१३००१९०२२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

SUSHILA DHONDIRAM PAWAR

Digitally signed by SUSHILA DHONDIRAM PAWAR
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=FINANCE DEPARTMENT, 2.5.4.20=be0660f27b88fa30c14d66b8296a2c2847856 2c6fd9d1d360094fe11409501d5, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=2D78E8AB53FB3619E69D852CE14925 93ABC1DCE1DF4E081AFE790194FB65C97B, cn=SUSHILA DHONDIRAM PAWAR
Date: 2023.07.27 18:35:18 +05'30'

(सुशिला पवार)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति :-

१) मा.विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
२) सर्व सन्माननीय विधानसभा / विधानपरिषद व संसद सदस्य
३) मा.राज्यपाल महोदय यांचे सचिव
४) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
५) मा.राज्य निवडणूक आयोग यांचे कार्यालय
६) मा.मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक
७) मा.लोक आयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय
८) अपर मुख्य सचिव, नियोजन, मंत्रालय, मुंबई
९) अपर मुख्य सचिव, वित्त, मंत्रालय, मुंबई
१०) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११) अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग (नवि-१), मंत्रालय, मुंबई
१२) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग (नवि-२), मंत्रालय, मुंबई
१३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र अर्बन इंन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपमेंट कंपनी लि.
१४) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर, नवी मुंबई
१५) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई
१६) महालेखाकार (ले. व अ.), १/२, मुंबई/नागपूर

१७) सर्व विभागीय आयुक्त/जिल्हाधिकारी
१८) आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
१९) मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायती (सर्व)
२०) उप सचिव, वित्त/नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२१) उप सचिव (नवि-२०), मंत्रालय, मुंबई
२२) निवडनस्ती (नवि-२०)

परिशिष्ट “अ”

शासन निर्णय क्र. एनयुएलएम-२०२२/प्र.क्र.४२ (भाग-३)/नवि-२०,
नगर विकास विभाग, दिनांक : २७ जुलै, २०२३
दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजिविका अभियान (DAY-NULM)

क्रमांक	जिल्हा	ULB नाव	लोकसंख्या
१	अहमदनगर	अकोले	१९८१४
२	अहमदनगर	जामखेड	३९५५१
३	अहमदनगर	कर्जत (नगर)	१८१८२
४	अहमदनगर	नगरदेवळे	१८८०२
५	अहमदनगर	नेवासा	२२६१८
६	अहमदनगर	पारनेर	१३११९
७	अहमदनगर	शेवगाव	३८३७५
८	अकोला	बार्शी टाकळी	२१८१७
९	अमरावती	भातकुली	८८१६
१०	अमरावती	धरणी	१५७६१
११	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	१३५७२
१२	अमरावती	तिवसा	१२४८२
१३	औरंगाबाद	फुलंब्री	१७१५७
१४	औरंगाबाद	सोयगाव	७३६०
१५	बीड	आष्टी (बीड)	११९७२
१६	बीड	पाटोदा	१६५५९
१७	बीड	शिरूर कासार	५८०६
१८	बीड	वडवणी	१२४८४
१९	भंडारा	लाखांदूर	९७९५
२०	भंडारा	लाखनी	१२६३६
२१	भंडारा	मोहाडी	१०५२७
२२	भंडारा	साकोली	१४६३६
२३	बुलडाणा	मोताळा	१०३३१
२४	बुलडाणा	संग्रामपूर	७२५८

२५	चंद्रपूर	चिमूर	२५७४१
२६	चंद्रपूर	गडचांदूर	२६७५५
२७	चंद्रपूर	घुग्घुस	२९९४५
२८	चंद्रपूर	गोंडपिपरी	८४७४
२९	चंद्रपूर	जिवती	४३०३
३०	चंद्रपूर	कोरपना	५२८४
३१	चंद्रपूर	नागभीड	२५१६७
३२	चंद्रपूर	पोंभुर्णा	६३०८
३३	चंद्रपूर	सावली	८९२४
३४	चंद्रपूर	सिंदेवाही	१४१५७
३५	धुळे	साक्री	२१००७
३६	गडचिरोली	आहेरी	१६६४७
३७	गडचिरोली	आरमोरी	१८५०४
३८	गडचिरोली	भामरागड	७८४०
३९	गडचिरोली	चामोर्शी	१६९५३
४०	गडचिरोली	धानोरा	६१०९
४१	गडचिरोली	एटापल्ली	१०१५७
४२	गडचिरोली	कोर्ची	३४८३
४३	गडचिरोली	कुरखेडा	७४३०
४४	गडचिरोली	मुलचेरा	१९३९
४५	गडचिरोली	सिरोंचा	१०६२१
४६	गोंदिया	आमगाव	१०९७२
४७	गोंदिया	अर्जुनी मोरगाव	९४६९
४८	गोंदिया	देवरी	१४५७९
४९	गोंदिया	सडक-अर्जुनी	५९७५
५०	गोंदिया	गोरेगाव	८७६६
५१	गोंदिया	सालेकसा	३६९०
५२	हिंगोली	औंढा नागनाथ	१६०१२

५३	हिंगोली	सेनगाव	९०१६
५४	जळगाव	बोदवड	२४२२१
५५	जळगाव	मुक्ताईनगर	२३९७०
५६	जळगाव	नशिराबाद	२६१३१
५७	जळगाव	शेंदुर्णी	२२५५३
५८	जळगाव	वरणगाव	२८४१०
५९	जालना	बदनापूर	११८६९
६०	जालना	घनसावंगी	७५२४
६१	जालना	जाफ्राबाद	१५८२४
६२	जालना	मंथा	२२००५
६३	जालना	तीर्थपुरी	१०१४८
६४	कोल्हापूर	अजरा	१७३०९
६५	कोल्हापूर	चांदगड	१०२०५
६६	कोल्हापूर	हातकंगले	१३६७९
६७	कोल्हापूर	हुपरी	२८९५३
६८	कोल्हापूर	शिरोळ	२७६४९
६९	लातूर	चाकूर	१९२४४
७०	लातूर	देवणी	१२८९९
७१	लातूर	जळकोट	९३५६
७२	लातूर	रेणापूर	१९२७७
७३	लातूर	शिरूर अनंतपाळ	१०४१७
७४	नागपूर	भिसी	१११७९
७५	नागपूर	भिवापूर	१३५९०
७६	नागपूर	बुटीबोरी	१२०७२
७७	नागपूर	हिंगणा	७६६८
७८	नागपूर	कन्हान पिपरी	२८०२५
७९	नागपूर	कुही	१०४३६
८०	नागपूर	पारशिवनी	१२०२६

८१	नागपूर	वाडी	५४०४८
८२	नागपूर	वानाडोंगरी	३८४१०
८३	नांदेड	हिमायतनगर	२०२८५
८४	नांदेड	नायगाव	१६७१९
८५	नंदुरबार	धडगाव वडफल्या	११९०८
८६	नाशिक	चांदवड	२५३४१
८७	नाशिक	देवळा	१२०४९
८८	नाशिक	दिंडोरी	१७७३४
८९	नाशिक	कळवण	२०५४१
९०	नाशिक	निफाड	२०२४९
९१	नाशिक	ओझर	४५९५४
९२	नाशिक	पेठ	६८५८
९३	नाशिक	सुरगणा	६२६३
९४	उस्मानाबाद	लोहारा बु.	८६११
९५	उस्मानाबाद	वाशी	१७१२७
९६	पालघर	मोखाडा	१०२७३
९७	पालघर	तलासरी	१८७२२
९८	पालघर	विक्रमगड	८३४०
९९	पालघर	वाडा	१६७५०
१००	परभणी	पालम	१४२६८
१०१	पुणे	चाकण	४१११३
१०२	पुणे	देहू	६१३३
१०३	पुणे	मालेगाव बुद्रुक	२१२८४
१०४	पुणे	मंचर	१८८७६
१०५	पुणे	राजगुरुनगर (जुने नाव-खेड)	२८५९२
१०६	पुणे	वडगाव मावळ	१५१४१
१०७	रायगड	खालापूर	६४२१
१०८	रायगड	माणगाव	१८६४०

१०९	रायगड	म्हसाळा	१०१२७
११०	रायगड	पाली	९१७६
१११	रायगड	पोलादपूर	५९४४
११२	रायगड	तळा	६९८१
११३	रत्नागिरी	मंडणगड	३५९२
११४	सांगली	आटपाडी	२०७९१
११५	सांगली	कडेगाव	११८२१
११६	सांगली	कवठे महाकाळ	१७३९०
११७	सांगली	खानापूर	६४५७
११८	सांगली	पलूस	२६१५१
११९	सांगली	शिराळा	१५६६५
१२०	सातारा	दहिवडी	१५८४५
१२१	सातारा	खंडाळा	६८३२
१२२	सातारा	कोरेगाव	२३९४४
१२३	सातारा	लोणंद	१८४८०
१२४	सातारा	मेधा	४६७८
१२५	सातारा	पाटण	१३७७९
१२६	सातारा	वडूज	१७६३६
१२७	सिंधुदुर्ग	देवगड-जामसंडे	१५९५७
१२८	सिंधुदुर्ग	कसाई-दोडामार्ग	३८११
१२९	सिंधुदुर्ग	कुडाळ	१६०१५
१३०	सिंधुदुर्ग	वाभावे-वैभववाडी	२२९७
१३१	सोलापूर	अकलूज	३९९७२
१३२	सोलापूर	अनगर	९९०७
१३३	सोलापूर	मधा	११०२७
१३४	सोलापूर	महाळुंग शिरपूर	२०८३३
१३५	सोलापूर	माळशिरस	२१९८५
१३६	सोलापूर	मोहोळ	२७८३३

१३७	सोलापूर	नातेपुते	१७९३०
१३८	सोलापूर	वैराग	१९९७०
१३९	ठाणे	मुरबाड	२१०८०
१४०	ठाणे	शहापूर	११६२३
१४१	वर्धा	आष्टी (वर्धा)	११७१६
१४२	वर्धा	कारंजा (वर्धा)	१२८६२
१४३	वर्धा	समुद्रपूर	७६५६
१४४	वर्धा	सेलू (वर्धा)	१३७४०
१४५	वाशिम	मालेगाव (वाशिम)	२१२९०
१४६	वाशिम	मानोरा	९३३९
१४७	यवतमाळ	बाभुळगाव	६१५७
१४८	यवतमाळ	धानकी	१७२६७
१४९	यवतमाळ	कळंब (यवतमाळ)	१७४४७
१५०	यवतमाळ	महागाव	८२४८
१५१	यवतमाळ	मारेगाव	८५३८
१५२	यवतमाळ	राळेगाव	१५६३१
१५३	यवतमाळ	जरी जमनी	१७७५